



AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH

W RACIBORZU

Innowacje w edukacji przedszkolnej w Polsce w roku szkolnym 2022/2023 Edukacja włączająca

Kornelia Solich

Instytut Studiów Edukacyjnych

Innowacje w edukacji

- Innowacje w edukacji koncentrują się na wprowadzaniu pozytywnych zmian usprawniających funkcjonowanie szkoły lub klasy oraz udoskonalających realizację programu nauczania.
- Aby jednak mówić o innowacjach, należy pamiętać o kluczowych, charakteryzujących je cechach - celowości, systematyczności oraz weryfikowalności.
- Innowacje mogą przyjąć różne formy oraz dotyczyć różnych aspektów działalności placówki. Można je zatem podzielić na:
 - Innowacje programowe
 - Innowacje organizacyjne
 - Innowacje metodyczne

Cele wystąpienia:

Opis i porównanie stanu edukacji przedszkolnej w Rzeczypospolitej Polskiej oraz organizacji procesu wspierania dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

- ukazanie dostępności dzieci do edukacji w placówkach wychowania przedszkolnego,
- zaprezentowanie podstaw prawnych dotyczących edukacji włączającej,
- przedstawienie warunków kadrowych niezbędnych do realizacji edukacji włączającej.

Placówki wychowania przedszkolnego

- dla dzieci w wieku od lat 3* do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej do końca roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole (art. 14 ust. 1 ustawy o systemie oświaty).
- do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.
- placówki niepubliczne (osoba fizyczna lub osoba prawna, stowarzyszenie, fundacja, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spółka akcyjna)

*W szczególnie uzasadnionych przypadkach wychowaniem przedszkolnym może także zostać objęte dziecko, które ukończyło 2,5 roku (art. 14 ust. 1b ustawy o systemie oświaty)

Dostęp dzieci do edukacji w przedszkolach

- Liczba obywateli Polski: **37 635 000**
- W roku szkolnym 2022/2023:
 - Dzieci w wieku przedszkolnym: **1 534 212** (4,07% ogółu obywateli) więcej niż w roku szkolnym 2021/2022 - 1 472 518 dzieci, czyli o 4,02%

Liczba dzieci urodzonych w 2023 roku		272 090
• posiadających obywatelstwo polskie		256 294
• mające inne obywatelstwo		15 796 (5,7% wszystkich urodzonych)
W tym:	ukraińskie	12 803
	białoruskie	775
	wietnamskie	188
	gruzińskie	161
	inne narodowości	1030

Źródło: Rocznik Demograficzny 2023, GUS

DZIECI W PLACÓWKACH WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO WEDŁUG ROKU URODZENIA

WYSZCZEGÓLNIENIE	O gółem	W wieku (rok urodzenia)					
		2 lata i mniej (2020 i później)	3 lata (2019)	4 lata (2018)	5 lat (2017)	6 lat (2016)	7 lat i więcej (2015 i wcześniej)
OGÓŁEM TOTAL							
POLSKA	1534212	24262	315542	371785	407786	400957	13880
przedszkola	1249173	21706	279900	321911	338880	277923	8853
zespoły wychowania przedszkolnego	664	16	223	234	164	24	3
punkty przedszkolne	24140	771	6822	7683	5561	2514	789
oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	260235	1769	28597	41957	63181	120496	4235

Wychowanie przedszkolne w Polsce

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki	Oddziały	Dzieci	
			ogółem	na 1 oddział
OGÓŁEM				
OGÓŁEM	22505	76002	1534212	20
Przedszkola	13756	60538	1249173	20
w tym specjalne	350	1547	7486	4
Samorządu gminy	4836	23513	534264	22
Samorządu powiatu	2515	13963	316418	22
Samorządu województwa	9	18	99	5
Jednostek administracji rządowej	1	4	87	21
Stowarzyszeń i organizacji społecznych	551	1830	27096	14
Organizacji wyznaniowych	463	1648	32246	19
Spółek prawa handlowego	904	3798	66725	17
Osób fizycznych - pracodawców	3728	13074	226612	17
Pozostałych	749	2690	45626	16
Zespoły wychowania przedszkolnego	45	45	664	14
Punkty przedszkolne	1399	1399	24140	17
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	7305	14020	260235	18

Kształcenie dzieci z niepełnosprawnościami oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

W roku szkolnym 2022/2023:

łącznie **1 534 212** dzieci w wieku przedszkolnym

- 47 798 dzieci z niepełnosprawnościami (3,11%)
- 7486 dzieci z niepełnosprawnościami uczęszczało do przedszkoli specjalnych,
- 40 312 dzieci z niepełnosprawnościami przebywało w innych placówkach wychowania przedszkolnego.

Kształcenie, wychowanie i opiekę dla dzieci niepełnosprawnych organizuje się w:

- przedszkolach:
 - a) ogólnodostępnych,
 - b) ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi,
 - c) integracyjnych,
 - d) ogólnodostępnych z oddziałami specjalnymi,
 - e) specjalnych;
- oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych;
- innych formach wychowania przedszkolnego
 - zespołach wychowania przedszkolnego;
 - punktach przedszkolnych.

Tablica 1. Placówki wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2022/23
Stan w dniu 30 września 2023

WYSZCZEGÓLNIENIE	Placówki	Oddziały	Dzieci	
			ogółem	w tym z niepełnosprawnościami
OGÓŁEM	22 505	76 002	1 534 212	47 798
Przedszkola	13 756	60 538	1 249 173	37 630
specjalne	350	1 547	7 486	.
integracyjne	424	1 610	.	5 627
posiadające oddziały integracyjne	511	3 449	.	5 521
posiadające oddziały specjalne	79	500	.	1 349
posiadające oddziały integracyjne i specjalne	121	938	.	3 558
pozostałe przedszkola	12 271	52 494	.	21 575
Zespoły wychowania przedszkolnego	45	45	664	16
Punkty przedszkolne	1 399	1 399	24 140	4 913
Oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych	7 305	14 020	260 235	5 239

Źródło: Osoby niepełnosprawne w 2022 r, GUS

Dzieci uprawnione do korzystania z edukacji włączającej

- niepełnosprawne,
- niedostosowane społecznie,
- zagrożone niedostosowaniem społecznym,
- z zaburzeniami zachowania lub emocji,
- ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się,
- z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności językowych,
- chore przewlekle,
- będące w sytuacji kryzysowej lub traumatycznej,
- doświadczające niepowodzeń edukacyjnych,
- zaniedbane środowiskowo ze względu na sytuację bytową dziecka/ucznia i jego rodziny,
- mające trudności adaptacyjne związane z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związane z wcześniejszym kształceniem za granicą,
- szczególnie uzdolnione.

- Art. 127 ust.19 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz.U. z 2017 r. poz. 1635),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2020 r. poz. 1280) – załącznik do obwieszczenia,
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz.U. z 2017 r. poz. 1578)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 lipca 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych szkołach i placówkach (Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 11 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2021 r.),
- Art. 33 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli, kwalifikacje do prowadzenia zajęć rewalidacyjnych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami w przedszkolach, szkołach i placówkach posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w art. 20 i art. 22 ust. 4,

W trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz przez zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, a także w formie:

- zajęć rozwijających uzdolnienia,
- zajęć specjalistycznych: korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym,
- zindywidualizowanej ścieżki realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego,
- porad i konsultacji rodzicom.

Osoby uprawnione do inicjowania udzielania dzieciom pomocy:

- rodzice dziecka,
- dyrektor przedszkola,
- nauczyciele, wychowawcy grupy wychowawczej lub specjaliści, prowadzący zajęcia z dzieckiem,
- pielęgniarka środowiska nauczania i wychowania lub higienistka przedszkolna,
- poradnie,
- asystent edukacji romskiej,
- pomoc nauczyciela,
- pracownik socjalny,
- asystent rodziny,
- kurator sądowy,
- organizacje pozarządowe i inne instytucje lub podmioty działające na rzecz rodziny, dzieci i młodzieży.

zespół wielokierunkowych oddziaływań skierowanych na dziecko, co do którego zdiagnozowano lub podejrzewa się nieprawidłowości rozwojowe.

- od 4 do 8 godzin w miesiącu, w zależności od możliwości psychofizycznych i potrzeb dziecka,
- zajęcia są prowadzone indywidualnie z dzieckiem i jego rodziną,
- w przypadku dzieci, które ukończyły 3 rok życia, zajęcia w ramach wczesnego wspomagania mogą być prowadzone w grupach liczących 2 lub 3 dzieci, z udziałem ich rodzin,
- miejsce prowadzenia zajęć w ramach wczesnego wspomagania ustala dyrektor odpowiednio przedszkola,
- zajęcia w ramach wczesnego wspomagania prowadzi Zespół wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, który powoływany jest przez dyrektora przedszkola,
- w skład Zespołu wchodzi osoby posiadające przygotowanie do pracy z małymi o zaburzonym rozwoju psychoruchowym:
 - pedagog posiadający kwalifikacje odpowiednie do rodzaju niepełnosprawności dziecka, w szczególności: oligofrenopedagog, tyflop pedagog, surdopedagog,
 - psycholog
 - logopeda
 - inni specjaliści – w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny.

Podstawą prawną do organizacji takiej procedury kształcenia jest „orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego” wydane przez publiczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną.

Specjalne potrzeby edukacyjne wynikają z niepełnosprawności lub niedostosowania społecznego i zagrożenia niedostosowaniem społecznym.

W przypadku niepełnosprawności mowa o dzieciach, które są:

- niesłyszące, słabosłyszące,
- niewidome, słabowidzące,
- z niepełnosprawnością ruchową,
- z afazją,
- z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym,
- z autyzmem,
- z zespołem Aspergera,
- z niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Zatrudnia się dodatkowo:

- nauczycieli posiadających kwalifikacje z zakresu pedagogiki specjalnej i pomoc nauczyciela

Warunki kadrowe dla edukacji włączającej

27 maja 2022 r. weszła w życie ustawa z 12 maja 2022 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 1116).

- Karta Nauczyciela wprowadza obowiązek zatrudniania nauczycieli specjalistów w jednostkach publicznych i niepublicznych:
 - przedszkolach innych niż specjalne, w tym w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych,
- pedagogów,
- psychologów,
- logopedów,
- terapeutów pedagogicznych
- pedagogów specjalnych (innowacja) - wsparcie dla nauczycieli innych niż tzw. wspomagających, a także realizacja zajęć specjalistycznych bezpośrednio z dziećmi oraz udzielanie porad i konsultacji rodzicom dzieci.

Formalnie przedszkole nie będzie musiało zatrudnić wszystkich specjalistów, ale określoną liczbę specjalistów.

Obowiązek zatrudnienia nauczycieli specjalistów w łącznej liczbie etatów, określonej w Karcie Nauczyciela, będzie wprowadzany stopniowo.

dzieci (uczniów)	Liczba etatów w roku szkolnym 2022/2023	Liczba etatów od roku szkolnego 2024/2025
1-10	0,25 etatu	0,25 etatu
11-20		0,4 etatu
21-30		0,6 etatu
31-40	0,5 etatu	0,8 etatu
41-50		1 etat
51-100	1 etat	1,5 etatu
od 101	1,5 etatu + 0,2 etatu na każdym kolejnych 100 uczniów	2 etaty + 0,2 etatu na każdym kolejnych 100 uczniów/dzieci

Źródło: Europejskie Centrum Rozwoju Kadr

Do tej puli etatów nie będą wliczani nauczyciele posiadający kwalifikacje do zajmowania stanowiska tzw. nauczyciela wspomagającego.

Inkluzja zaczyna się od uznania tego, że każde z dzieci/wychowanków jest jedyne w swoim rodzaju.



AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH

W RACIBORZU

KONTAKT:

Instytut Studiów Edukacyjnych

Kornelia Solich

adiunkt

kornelia.solich@akademiarac.edu.pl

Akademia Nauk Stosowanych

ul. Akademicka 1

47-400 Racibórz